

INHOUDSOPGAVE

1. PRAKTISCHE INFORMATIE, PAG. 1
2. ACTIVITEITENPROGRAMMA MET LUNCH, PAG.2
3. ERRATA CONGRESKRANT, PAG. 4
4. AGENDA, PAG. 5
5. EXTRA AANVULLEND BESLUIT
NIEUWE STATUTEN EN HR, PAG. 6
6. MOTIES, PAG. 7
7. VERKIEZING KANDIDATEN EERSTE KAMER, PAG.19

WAT VIND JE IN DEZE DAGKRANT

Welkom bij het 34^e Congres van GroenLinks!
Deze dagkrant bevat belangrijke praktische informatie en daarnaast

- de meest actuele versie van de agenda
- het activiteitenprogramma tijdens de lunch
- errata op de Congreskrant
- een aanvullend besluit naar aanleiding van het voorstel nieuwe Statuten en Huishoudelijk Reglement
- de ingediende moties
- een overzicht van de plaatsen waarvoor de kandidaten voor de Eerste Kamer beschikbaar zijn
- een voorstel voor de lijstduwers
- een plattegrond van de locatie

1. PRAKTISCHE INFORMATIE

ORGANISATIE CONGRES

Het Congres is georganiseerd door en staat onder leiding van het Congrespresidium van GroenLinks. De dagvoorzitter is Selçuk Akinci. De leden van het presidium zijn: Lolke Boonstra, Birte van Elk, Jaap van der Heijden, Gijs van der Kroef, Belinda van Meerkerk, Rick Meulenstein, Niels Smit en Wouter Witteveen. Aan het begin van de agenda stelt het presidium voor twee nieuwe leden te benoemen. Naast deze mensen lopen er vandaag tientallen medewerkers en vrijwilligers van GroenLinks rond om deze dag mogelijk te maken en de bezoekers zo goed mogelijk te woord te staan.

STEMKASTJES

Vlakbij de aanmeldbalies tref je onze collega's aan die stemkastjes uitdelen. Tegen inlevering van je stemkastjesbon krijg je een stemkastje. Deze mag je de hele dag bij je houden en dus ook mee de zaal uitnemen. Controleer aan het eind van het Congres goed of je het stemkastje hebt ingeleverd! Elk verloren stemkastje moet door ons vergoed worden.

SPREKERSLIJSTEN

Sprekerlijsten sluiten 30 minuten voor aanvang van het agendapunt. Dit betekent dat sprekers voor de eerste agendapunten zich al voor de opening van het Congres moeten aanmelden bij de organisatietafel. De organisatietafel is daartoe vanaf 9.30 uur bemenst.

RUIMTE IN DE ZAAL

Er zijn 1500 leden aanwezig (of misschien wel meer) die allemaal een plekje in de zaal zoeken. Houd er bij het plaatsnemen rekening mee direct aan te sluiten bij je burens, zodat er zo min mogelijk ongebruikte en onbereikbare stoelen over blijven!

ZAAL EN CATERING

Zowel op het cateringplein als aan de andere kant van de plenaire zaal (zie achterkant van deze dagkrant voor een plattegrond van het gebouw) worden koffie, thee en lunch geserveerd. Voor aanvang van het Congres is van 9.15 – 9.45 uur de introductie voor nieuwe Congresbezoekers in de Droogcabine.

LUNCH

Heb je je aangemeld voor de lunch, dan tref je in de envelop die je bij binnenkomst hebt gekregen een lunchbon aan. Met deze bon kan je tijdens de pauze je lunch halen. De lunch bestaat uit twee broodjes en een halve wrap, fruit en iets te drinken. De lunch wordt geserveerd op het cateringplein en in de ruimte aan de andere kant van de plenaire zaal. Dat voorkomt lange rijen. Er zijn extra broodjes en crêpes te koop bij het losse verkooppunt.

KENNISMAKING KANDIDATEN PARTIJBESTUUR

Voorafgaand aan het congres, tussen 9 en 10 uur kunnen congresdeelnemers kennismaken met de kandidaat Partijbestuursleden op het cateringplein.

CONSUMPTIEBONNEN

Alle consumpties (zowel eten als drinken) moeten worden betaald met consumptiebonnen. Deze consumptiebonnen zijn te koop in het entreegebied. De bar neemt geen contant geld aan! Een consumptiebon kost € 2,- . LET OP: Op de locatie kan niet worden gepind!

INTERNET

Er is een open draadloos netwerk met internettoegang. Houd anderen op de hoogte via je blog of Twitter (met de hashtag #GLcongres) en andere social media.

PARKEREN

Er zijn voldoende parkeerplaatsen bij De Rijtuigenloods

2. ACTIVITEITENPROGRAMMA MET LUNCH (niet plenair) 12.40 – 14.30 uur.

In dit programma-onderdeel kies je zelf wat je gaat doen. Er is genoeg tijd om te lunchen, te netwerken en inhoudelijke sessies mee te pakken. Gedurende alle sessies is er voldoende ruimte voor interactie en vragen uit het publiek. Voor alles geldt een vrije in- en uitloop en vol = vol. We hebben een gevarieerd aanbod voor je samengesteld. Zo zijn er inhoudelijke sessies over de huidige campagnethema's, off the record sessies (bekend van de ledendag) over de Eerste Kamer en het Europees Parlement en natuurlijk de verantwoordingen van de drie fracties, het Partijbestuur en de toezichtraad. Vanaf 13.15 uur kun je ook kennismaken met de kandidaten voor de Eerste Kamer op het cateringplein.

INHOUDELIJKE SESSIES:

Jesse Klaver: Nieuwe nivellering. De Droogcabine 12.45 – 13.30 uur.

Nederland als belastingparadijs: veel multinationals hanteren een onmogelijke constructie, ook via Nederland, om maar geen belastingen te betalen. Na de LuxLeaks-onthullingen wordt er een parlementaire

enquête gestart in het Europees Parlement, op verzoek van de Groenen. Multinationals betalen geen belasting, de rijken worden steeds rijker. Jesse Klaver pleit voor een Nieuwe Nivelleringspolitiek. Wat dat inhoudt, legt hij je graag uit. Met genoeg ruimte voor interactie en vragen.

Liesbeth van Tongeren: de Groene Doetank. Postwagon 2a 12.45 – 13.30 uur.

Wil jij meer doen voor je idealen dan alleen debatteren? Steek jij liever de handen uit de mouwen dan dat je vergadert? Misschien is de Groene Doetank dan iets voor jou. De Groene Doetank gaat niet praten, maar doen. Samen met Liesbeth van Tongeren bedenk je een aantal concrete acties. Van het leggen van zonnepanelen of guerrilla gardening tot actievoeren in Groningen, denk, maar vooral doe mee.

Dirk van den Bosch: de Brusselse Bubbel. Postwagon 2b 12.45 – 13.30 uur.

Als voorlichter van de Europese Delegatie sinds 2009 kent Dirk van den Bosch alle hoeken en gaten van het Europees Parlement. Welke trucs verzinnen lobbyisten? Hoe krijg je Bas Eickhout bij Nieuwsuur? Wat gebeurt er in de achterkamertjes van het EP? Hoe kun je met Groene politiek scoren? Dirk weet er alles van. Je hebt het niet van mij, maar..

Corinne Ellemeet: de rol van zorgverzekeraars. De Droogcabine 13.45 – 14.25 uur.

Wie heeft het voor het zeggen in de zorg? Niet de macht van zorgverzekeraars moet worden uitgebreid, maar de patiënt en de kwaliteit van zorg moeten meer centraal komen te staan. Hoe kan de rol van zorgverzekeraars worden aangepast en verbeterd, zodat zij meer in dienst van de patiënt gaan functioneren? Corinne Ellemeet praat je graag bij.

Judith Sargentini: Fort Europa of een solidair asielbeleid. Postwagon 2a 13.45 – 14.25 uur.

Het Europees asielbeleid moet tot doel hebben dat mensen die bescherming nodig hebben, die ook krijgen. Helaas zijn we daar nog ver van verwijderd. Opvang van vluchtelingen in de regio lijkt het nieuwe toverwoord van staatssecretaris Teeven, maar de regio kan de stroom vluchtelingen allang niet meer aan. Wat moet er gebeuren om tot een humaan vluchtelingenbeleid in Europa te komen? Wat betekent dat voor Nederland? Europarlementariër Judith

Sargentini schets de laatste ontwikkelingen en gaat in gesprek over een solidair Europees asielbeleid.

Tof Thissen: het groene pluche.

Postwagon 2b 13.45 – 14.25 uur.

Als soon-to-be oud-fractievoorzitter van de Eerste Kamer weet Tof Thissen hoe je samenwerkt in de senaat. Wat wordt er bedoeld met politiek wisselgeld? Voor ervaringen uit de Eerste Kamer, hoe samen te werken met andere partijen en hoe je iets voor elkaar krijgt in de ruimte met groene pluche moet je hier zijn.

VERANTWOORDINGEN:

De actieve verantwoordingen zijn in de vorm van een presentatie, gevolgd door een gesprek met het publiek.

Verantwoording Toezichtraad.

Wachtkamer 1 12.45 – 13.15 uur.

Verantwoording Eerste Kamer.

Wachtkamer 5 12.45 – 13.15 uur.

Verantwoording Europese Fractie.

Wachtkamer 6 12.45 – 13.15 uur.

Verantwoording Tweede Kamer.

Wachtkamer 5 13.45 – 14.15 uur.

Verantwoording Partijbestuur.

Wachtkamer 6 13.45 – 14.15 uur.

INDELING RUIMTES:

	12.45 – 14.25	
Cateringplein	• Lunch • Vanaf 13.15u Meet & Greet EK-kandidaten	
	12.45 – 13.15	13.45 – 14.15
Wachtkamer 1	Verantwoording Toezichtraad	
Wachtkamer 5	Verantwoording Eerste Kamer	Verantwoording Tweede Kamer
Wachtkamer 6	Verantwoording Europese fractie	Verantwoording Partijbestuur
	12.45 – 13.30	13.45 – 14.25
Postwagon 2a	Liesbeth van Tongeren: de Groene Doetank	Judith Sargentini: Fort Europa of een solidair asielbeleid
Postwagon 2b	Off the record: Dirk van den Bosch over de Brusselse Bubbels	Off the record: Tof Thissen over het groene pluche
De Droogcabine	Jesse Klaver: Nieuwe Nivellering	Corinne Ellemeet: de rol van zorgverzekeraars

ENERGIE; NOG EEN ZONNIGE DAG

Mijn naam is Mariska Verhulst en ik ben programmamaker en creatief producent en heb o.a. voor het Terschellings Oerol festival en het Boer Zoekt Vrouw festival programma's ontwikkeld. Dit jaar heb ik de Congresorganisatie geholpen om deze editie levendig en sfeervol te maken. De nieuwe locatie hielp daar natuurlijk al ontzettend aan mee, maar we hebben daar nog een aantal extra prikkelende elementen aan toegevoegd. Om te beginnen heeft iedereen zijn zorgen van thuis achter kunnen laten bij de mensen van Circus Engelbregt. In verschillende ruimtes hangen uitdagende teksten van Rotterdamse schrijver Gino van Weenen. Hij zal jullie in de lunchpauze ook trainen in het schrijven van ludieke demonstratieteksten aan de hand van actuele GroenLinks-thema's en er is ruimte voor Oudhollands vermaak om even het hoofd te legen. Ik kijk uit naar een dynamische en ZONNIGE DAG!

3.ERRATA CONGRESKRANT

ORDE VAN HET CONGRES

- Op pagina 12 'Orde van het Congres' wordt vermeld dat bij de verkiezing kandidatenlijst Eerste Kamer per plek wordt gestemd tot en met plek 5. Dit is niet correct. Er wordt per plek gestemd t/m plek 9. Daarna vindt een blokstemming plaats voor plek 10 t/m 13. Elders in de Congreskrant staat dit correct vermeld.

VOORSTEL STATUTEN EN HR (PAPIEREN CONGRESKRANT)

In de papieren Congreskrant zijn de voorstellen voor nieuwe Statuten en HR omgedraaid en zijn de koppen weggefallen. Het voorstel Statuten is te vinden op pagina 41 t/m 56. Het voorstel Huishoudelijk Reglement is te vinden op pagina's 18 t/m 40. Deze verwisseling is verholpen in de digitale versie van de Congreskrant.

VOLGORDE AMENDEMENTEN OP VOORSTEL NIEUWE STATUTEN EN HUISHOUELIJK REGLEMENT

- Amendement 22 en amendement 25 staan in de Congreskrant per abuis op de verkeerde plaats. Amendement 22 staat afgedrukt ná amendement 24. Amendement 25 staat afgedrukt ná amendement 23. Ze staan wel op de juiste bladzijde in de Congreskrant, en ze gaan gewoon ter stemming in de volgorde 22, 23, 24, 25.
- Er wordt eerst over amendement 18 gestemd en daarna pas over amendement 17. Dit zal duidelijk worden gemeld door de voorzitter op het moment dat deze amendementen ter stemming gaan.

4. AGENDA

OCHTENDPROGRAMMA (*plenair, 10.00 – 12.40 uur*)

10:00 Opening door Congresvoorzitter

- voorstellen Congresvoorzitter
- voorstellen Congrespresidium
- voorstellen notulist

10:05 Orde van het Congres

- Vaststellen orde van het Congres
- Benoeming leden Presidium en stembureau

10:10 Financiën: besluiten ten aanzien van vaststellen jaarrekeningen 2011, 2012 en 2013

10:15 Vaststellen nieuwe statuten en huishoudelijk reglement

11:40 Voorstellen t.a.v. Overige besluiten Statuten en Huishoudelijk reglement

- Voorstel 1: Bij onvoorziene gevallen van strijdigheid met de wet
- Voorstel 2: Datum inwerkingtreding
- Voorstel 3: Overgangsrecht
- Voorstel 4: Overgangsregeling Interne Kandidatencommissie

11:45 Moties

11:50 Speech Stefan Bekedam, voorzitter DWARS

11:55 Verkiezing nieuwe Partijbestuursleden

- verantwoording Kandidatencommissie Partijbestuur (Irona Groeneveld, voorzitter)
- interview met kandidaten PB
- stemming

12:15 Speech Rik Grashoff, partijvoorzitter GroenLinks

12:25 Afscheid lid/leden Partijbestuur

12:30 Overhandiging afwegingskader Militaire interventies aan Bram van Ojik

12:35 Afscheid Jacqueline Cremers, voormalig Secretary General European Green Party

ACTIVITEITENPROGRAMMA MET LUNCH (*niet plenair*) (12.40 – 14.30 uur)

- cultureel programma, lezingen & muziek
- verantwoordingen: in gesprek met fracties (Tweede Kamer, Eerste Kamer, Europese delegatie), Partijbestuur en toezichtraad
- veel gelegenheid voor netwerken & onderling contact

MIDDAGPROGRAMMA (*plenair, 14.30 – 17.00 uur*)

14:30 Vaststelling verantwoordingen toezichtraad, bestuur, EGP-delegatie en fracties

14:35 Actuele moties

14:40 Speech John Steegh, voorzitter Water Natuurlijk

14.45 Campagne Provinciale Staten/ Eerste Kamerverkiezingen

Met onder andere:

- Speech Bas Eickhout (delegatieleider GroenLinks in Europees Parlement en nummer 1 Duurzame top 100)
- Speech Mariette Pennarts (Gedeputeerde namens GroenLinks in provincie Utrecht)

15:15 Speech Bram van Ojik, politiek leider GroenLinks

15:30 Verkiezing kandidaten Eerste Kamer

- Verantwoording Kandidatencommissie Eerste Kamer (Roel van Gurp, voorzitter)
- Lijsttrekker: introductie kandidaten en stemming
- Plek 2 – 5: introductie kandidaten en stemming
- Plek 6 – 9: introductie kandidaten en stemming
- Plek 10 t/m 13: blokstemming.

16:35 Afscheid Tof Thissen, fractievoorzitter Eerste Kamer

16:45 Speech lijsttrekker Eerste Kamer

16:55 Presentatie kandidaten Eerste Kamer en lijsttrekkers Provincies

17:00 Sluiting Congres

BORREL OP HET CATERINGPLEIN (17.00 – 18.30)

5. EXTRA AANVULLEND BESLUIT NIEUWE STATUTEN EN HR VOORSTEL

4: OVERGANGSREGELING BENOEMING INTERNE KANDIDATENCOMMISSIE

Het Congres mandateert de Toezichtraad om in voorjaar 2015 een Interne Kandidatencommissie van 5 leden te benoemen tot het Congres van 2016, op voordracht van het Partijbestuur. Op het Congres van 2016 wordt vervolgens de nieuwe Interne Kandidatencommissie door het Congres benoemd conform de statuten en reglementen.

TOELICHTING

Indien het voorstel tot wijziging van de Statuten en Reglementen op dit Congres wordt aangenomen, worden de huidige Kandidatencommissie Partijbestuur en de Kandidatencommissie Toezichtraad vervangen door één Interne Kandidatencommissie. Deze Interne Kandidatencommissie is verantwoordelijk voor de selectie van kandidaten voor zowel het Partijbestuur als de Toezichtraad en wordt benoemd door het Congres, op voordracht van het Partijbestuur (zie ST artikel 19, HR artikel 21 en 23).

Het is niet mogelijk om op ditzelfde Congres van 7 februari deze nieuwe Interne Kandidatencommissie te benoemen, omdat de nieuwe statuten en reglementen pas geldig zijn na de akte van statutenwijziging door de notaris. Dit betekent dat deze Interne Kandidatencommissie op het volgende Congres van 2016 zal worden benoemd. Tegelijkertijd is er in 2015 al een nieuwe Interne Kandidatencommissie nodig voor de selectie van een aantal nieuwe bestuursleden volgens het rooster van aftreden. Daarom stelt het Partijbestuur, met instemming van de Toezichtraad, een overgangsregeling tot aan het volgende Congres voor.

De overgangsregeling houdt in dat de Toezichtraad [in plaats van het Congres] in het voorjaar van 2015 tijdelijk een Interne Kandidatencommissie benoemt, op voordracht van het Partijbestuur. Deze commissie blijft in functie tot het volgende Congres in 2016. De Toezichtraad is de instantie die tussen de Congressen door de taak van het Congres kan waarnemen, indien het niet mogelijk is dat het Congres zelf deze taak vervult, zoals in dit geval.

6. MOTIES

1 MOTIE LEDENRAAD

Motie betreffende Ledenraad, Congres 7 februari 2015

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Utrecht op zaterdag 7 februari 2015,

Constateerende dat

- ➔ in de beoogde nieuwe Statuten de Partijraad definitief wordt opgeheven, en dat
- ➔ het Congres van 3 maart 2013 bij uitspraak II 3 slechts onder voorwaarden met deze opheffing heeft ingestemd,
- ➔ aan welke voorwaarden op dit moment niet is voldaan;

Overwegende dat

- ➔ de Partijraad sinds het ontstaan van GroenLinks het platform is geweest waar een representatieve vertegenwoordiging van de leden in direct overleg kon treden met bestuur en fracties en waar deze verantwoording aflegden;
- ➔ de regeling over het interne debat als genoemd in art. 13 van de concept-statuten, bedoeld om de Partijraad te vervangen, op dit moment niet bestaat, zodat haar effectiviteit thans niet kan worden beoordeeld en onduidelijk is hoe fracties en bestuur tussen de Congressen door daadwerkelijk en effectief verantwoording kunnen afleggen;
- ➔ de ledenparticipatie in de vorm van de partijbrede discussie nog in een experimenteel stadium verkeert en de toegezegde evaluatie daarvan thans niet beschikbaar is, zodat de effectiviteit op dit moment niet kan worden beoordeeld;
- ➔ waar voluit wordt ingezet op toepassing van het ledenreferendum, dit heeft plaatsgevonden op grond van statuten die op dat moment nog niet van kracht waren, terwijl
- ➔ de recente praktijk binnen GroenLinks uitwijst dat het referendum hoogstens een aanvulling kan zijn op het politieke debat, aangezien veel vraagstukken te ingewikkeld zijn om met 'ja' of 'nee' te beantwoorden;
- ➔ derhalve een lacune dreigt te ontstaan in de interne partijdemocratie;

Spreekt uit dat

- ➔ een voorziening nodig is die de ledeninbreng regelt zolang en voor zover de in art. 13 genoemde regeling niet operationeel is of, naar het oordeel van de leden, niet of onvoldoende blijkt te functioneren;
- ➔ aan de voorwaarden die het Congres van 3 maart 2013 heeft verbonden aan de definitieve opheffing van de Partijraad thans niet is voldaan;
- ➔ waardoor deze definitieve opheffing prematuur en ongegrond is,

Draagt het Partijbestuur op

een voorstel te doen voor een nieuw op te richten Ledenraad die de volgende taken heeft:

- ➔ het voeren van het interne politieke debat;
  - ➔ het voeren van debat met Partijbestuur en fracties over het door hen gevoerde beleid;
  - ➔ het geven van zwaarwegende adviezen aan Partijbestuur en fracties,
- en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting

De indieners van deze motie zijn van mening dat de nieuwe statuten, anders dan de bedoeling was, eerder een beperking dan een uitbreiding van de partijdemocratie inhouden. Democratie vereist volgens ons meer dan alleen een vrijblijvende meningsuitwisseling gevolgd door een individuele druk op de knop om te laten weten of je voor of tegen bent. De uitwisseling van meningen hangt in de lucht. Je kunt bij het referendum stemmen zonder enige discussie en zonder kennisname van feiten en/of meningen van anderen. Niemand is aan de uitslag gebonden. Een ledenraad kan, al dan niet in vervolg op discussies in afdelingen, een advies opleveren dat volgens ons veel meer waarde heeft dan een peiling bij een referendum. Op voorwaarde dat het advies het sluitstuk (de resolutie) is van een degelijk debat waarin alle relevante argumenten en feiten gewisseld worden, en waarin ook rekening wordt gehouden met minderheden. Het gaat er om hoe serieus je je opvatting over democratie neerlegt in formele regels. In het proces dat naar deze statutenwijziging heeft geleid hebben wij helaas een diepgaande discussie over democratie-opvattingen gemist. Met deze oproep kan alsnog in deze leemte worden voorzien.

Deze motie is ingediend/ondertekend door:

Karel van Broekhoven, Ben Ligteringen, Lilian Peters, Mostafa Alahyarian, Tjark Reininga, Jos

van Dijk, Tiny Hannink, Jan Schaake, Kathinka Minzinga, Daphne Meijer, Wanda Pelt, Hessel Dijkstra, Petra Snelders, Bas Roufs, Sarien Zijlstra, Frans de Krijger, Ditter Blom, Els Dijkstra.

Contactinformatie indiener/contactpersoon:

Naam: Karel van Broekhoven

Tel: 023 5245876

E-mail: kvbroekhoven49@hotmail.com

Preadvies PB: Afwijzen

Toelichting: In 2013 heeft het Congres besloten tot het – onder voorwaarden – afschaffen van de partijraad. Deze Congresuitspraak is verwerkt in het voorstel voor nieuwe statuten en reglementen. Tegelijkertijd is gewerkt aan een nieuwe manier van ledenparticipatie in het traject rondom militaire interventies. Met de zittende partijraad is uitvoerig gediscussieerd over de nieuwe aanpak, en de vraag of voldaan is aan de voorwaarden zoals door het Congres gesteld. Die vraag is bevestigend beantwoord. Het Partijbestuur is enthousiast over de modernisering van de ledendemocratie zoals die in de nieuwe statuten en reglementen is verwerkt. We zien hetgeen de indieners voorstellen als een stap in de tegenovergestelde richting.

2 MOTIE TOEGANKELIJK HOGER ONDERWIJS

Motie Toegankelijk hoger onderwijs

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Amersfoort op zaterdag 7 februari 2015.

Concluderende dat

- ➔ onderwijsinstellingen en overheid steeds meer en strengere barrièremaatregelen instellen (zoals negatief bindende studieadviezen bij het missen van enkele studiepunten, het laten vervallen van studiepunten zonder onderwijsinhoudelijke reden, het instellen van een harde knip, en overgangsregelingen).

Overwegende dat

- ➔ dergelijke maatregelen vanwege de toenemende private investeringen steeds verregaandere financiële gevolgen hebben voor studenten;
- ➔ de rechtspositie van studenten niet overal goed is gewaarborgd;
- ➔ de positie van de medezeggenschap momenteel

te zwak is om voldoende tegenmacht te organiseren op instellingsniveau;
➔ dergelijke maatregelen mede daarom de toegankelijkheid van het onderwijs in gevaar brengen.

Spreekt uit

➔ dat de toegankelijkheid van het hoger onderwijs van groot belang is.

En roept de Kamerfractie op om

➔ zich in te zetten barrièremaatregelen in het onderwijs sterk te reduceren, de medezeggenschap te versterken en de rechtspositie van studenten beter te waarborgen, En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie is ingediend/ondertekend door:
De werkgroep Onderwijs (GLOW)

Contactinformatie indiener/contactpersoon:
Naam: Lisa Westerveld
Mobiel: 0622991579
E-mail: lisawesterveld@gmail.com

Preadvies PB: Overnemen

Toelichting: De stapeling van barrièremaatregelen baart al langer zorgen. Zij dragen niet bij aan de ontplooiingskansen van studerende en jagen hen onnodig op kosten. Medezeggenschap en rechtspositie van studenten dient versterkt te worden. De fractie heeft al diverse momenten deze kwesties aan de orde gesteld, en zal hier ook in de komende periode aandacht aan besteden.

3 MOTIE LAGER COLLEGEgeld

Motie Lager collegegeld

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Amersfoort op zaterdag 7 februari 2015;

Constateerende dat

➔ in het verkiezingsprogramma van GroenLinks is opgenomen dat het collegegeld moet worden verlaagd.

Overwegende dat

➔ de kosten om te kunnen studeren stijgen;
➔ tarieven voor het volgen van een tweede

studie erg variëren en oplopen tot een veelvoud van het wettelijke bedrag;
➔ het belangrijk is dat studenten niet door het kostenaspect worden belemmerd te studeren en een tweede studie na de eerste studie te volgen.

En roept de Kamerfractie op om

➔ zich in te zetten om het collegegeld voor studenten omlaag te brengen;
➔ actief voorstellen te doen om de hoogte van het collegegeld voor het volgen van een tweede studie terug te brengen naar het wettelijke tarief. En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie is ingediend/ondertekend door:
De werkgroep Onderwijs (GLOW)

Contactinformatie indiener/contactpersoon:
Naam: Lisa Westerveld
Mobiel: 0622991579
E-mail: lisawesterveld@gmail.com

Preadvies PB: Overnemen

Toelichting: Afgelopen periode heeft de fractie zich ingespannen om het collegegeld en het collegegeld voor de tweede studie omlaag te brengen. Ook in de komende periode wordt door de fractie gezocht naar openingen om hierop kansrijke voorstellen te doen.

4 EFFECTEN VAN HET LEENSTELSEL

Motie effecten van het leenstelsel

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Amersfoort op zaterdag 7 februari 2015.

Constateerende dat

De beide Kamers der Staten Generaal de Wet studievoorschot hoger onderwijs (34.035) hebben aangenomen.

Overwegende dat

➔ Uit zowel kwalitatieve en kwantitatieve studies, van onder andere het Centraal Planbureau, blijkt dat de toegankelijkheid van het hoger onderwijs door invoering van deze wet zal verslechteren.
➔ Dat uit deze onderzoeken ook blijkt dat de doorstroom vanuit het MBO en de positie van uitwonende studenten met

een functiebeperking achteruit gaat.

- ➔ De minister voor het garanderen van de toegankelijkheid vaak verwijst naar het profileringsfonds van instellingen, maar hier nog geen concrete afspraken over zijn.
- ➔ Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer de GroenLinks-woordvoerder heeft gesteld: “Wij zorgen ervoor dat de toegankelijkheid en de rechtvaardigheid in het stelsel beter wordt”.
- ➔ Tijdens de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer de GroenLinks-woordvoerder heeft gesteld: “Als wij constateren dat er een problematische situatie voor studenten gaat ontstaan, dan moeten wij daar wat mee”.

Overwegende dat

- ➔ Deze uitspraken van beide woordvoerders een inspanningsverplichting met zich meebrengen.
- ➔ De uitspraak van de woordvoerder in de Tweede Kamer in strijd is met de verwachtingen van het Centraal Planbureau.

Spreekt uit dat

- ➔ GroenLinks als sociale partij niet kan toestaan dat de toegankelijkheid van het hoger onderwijs verslechtert.

Roept de beide Kamerfracties op

- ➔ De effecten van de Wet studievoorschot hoger onderwijs voor de toegankelijkheid van het hoger onderwijs nauwlettend in de gaten te houden. In het bijzonder wat betreft studenten met een functiebeperking en wat betreft de doorstroom uit het MBO.
- ➔ Zich te informeren of instellingen gelden uit het profileringsfonds inderdaad aanwenden om de toegankelijkheid te borgen.
- ➔ Indien na invoering van het studievoorschot er ernstige signalen zijn van verslechterde toegankelijkheid, daarop initiatief te nemen door het aandragen van voorstellen voor verbetering. Dit wordt vanaf twee jaar na invoering gezien, om eventuele invoeringseffecten te filteren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Deze motie is ingediend/ondertekend door:

DWARS, GroenLinkse jongeren
Werkgroep Onderwijs GroenLinks
Rutger Groot Wassink, Heleen de Boer, Carla

Brugman-Rustenburg, János Betko, Steven de Vries, Ufuk Kâhya, Tara Scally, Femke Roosma, Lisa Westerveld, Max Tollenaar, Axel Boomgaars, Ashley North, Roel van Cauwenberghe, Hettie van Nes, Tim Endevelde, Erik-Jan Bijleveld, Suzanne Vrieling, Mark Coenders, Jos Olsthoorn

Contactinformatie indiener/contactpersoon:

Naam: Funs Elbersen, namens DWARS

Mobiel: 06-40411218

E-mail: funs@dwars.org

Preadvies PB: Overnemen

Toelichting: De toegankelijkheid van het hoger onderwijs is en blijft een zeer belangrijk uitgangspunt. Hoewel er bij de vormgeving van de wet studievoorschot veel aandacht is geweest om de voorwaarden zo in te vullen dat de toegankelijkheid gewaarborgd is, zijn wij het met indieners eens dat alertheid geboden is. De fracties in Tweede en Eerste Kamer houden nadrukkelijk aandacht hiervoor en zullen bij serieuze signalen van verslechterende toegankelijkheid bezien hoe verbetering van het stelsel mogelijk is.

5 (ON)VRIJHEID VAN MENINGSUITING BIJ WESTERSE BONDGENOTEN IN HET MIDDEN-OOSTEN

Motie (on)vrijheid van meningsuiting bij Westerse bondgenoten in het Midden-Oosten

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Amersfoort op zaterdag 7 februari 2015.

Constateerende dat

- ➔ de regering van Saoedi-Arabië ondanks internationale protesten is begonnen met de uitvoering van het vonnis van 1.000 stokslagen voor blogger Raif Badawi;
- ➔ één-vijfde van alle gevangen journalisten in de wereld, vast zit in Turkije;
- ➔ de regering Al-Sisi de persvrijheid in Egypte ook al weer fors heeft teruggedraaid en journalisten gevangen heeft gezet voor het doen van hun werk;
- ➔ genoemde landen (Saoedi-Arabië, Turkije, Egypte) belangrijke bondgenoten en handelspartners zijn van het Westen;
- ➔ de Nederlandse en andere Westerse regeringen daarom bij deze landen ineens heel terughoudend zijn met kritiek op de

schending van vrijheid van meningsuiting en mensenrechten en steevast aanvoeren dat “stille diplomatie” de meest geëigende weg is om de genoemde misstanden aan te kaarten;

- ➔ deze “stille diplomatie” niet tot enig zichtbaar resultaat heeft geleid;

in herinnering roepend dat

- ➔ het vier jaar geleden is dat de “Arabische Lente” plaatsvond, aangevoerd door bloggers en ondersteund door sociale media in de genoemde landen;
- ➔ demonstraties voor vrijheid en democratie door Nederland en andere Westerse landen werden toegejuicht als hoopvol teken van gewenste maatschappelijke verandering in het Midden-Oosten;
- ➔ nu de neiging overheerst om repressieve regeringen in het Midden-Oosten in het zadel te houden als dam tegen jihadistische bewegingen;
- ➔ we na de aanslagen op 7 januari jl in Parijs allemaal “Charlie” waren en pal stonden voor de vrijheid van meningsuiting, maar Raif Badawi, de talloze Turkse journalisten en de naar vrijheid en democratie verlangende jongeren in Egypte vergeten;

Spreekt uit dat:

- Raif Badawi, de Turkse journalisten, de Egyptische strijders voor vrijheid en democratie en hun talloze medestanders in het Midden-Oosten onze steun verdienen;

Roept de Kamerfractie op om er bij de Nederlandse regering op aan te dringen:

- ➔ dat deze de betreffende regeringen daadwerkelijk en in het openbaar aanspreekt op de schendingen van de vrijheid van meningsuiting en andere mensenrechten;
- ➔ daarbij bereid is tot economische maatregelen jegens de betreffende landen, ook als deze onze eigen economie schaden.

Toelichting

In de dagen dat in het Westen op talloze plekken mensen demonstreerden dat ook zij “Charlie” waren, werd in Turkije weer een aantal journalisten gevangen gezet en besloot Saoedi-Arabië tot de uitvoering van de opgelegde straf aan de blogger Raif Badawi. Er gaapt een grote kloof tussen de protesten

tegen de aanval op de redactie van een tijdschrift door een groep terroristen in Parijs en die tegen de voortdurende overheidsacties van “bevriende” regering in het Midden-Oosten tegen journalisten in hun land, waardoor het beeld versterkt wordt dat de vrijheid van meningsuiting alleen “voor ons” geldt en niet voor mensen elders in de wereld. Vier jaar nadat mensen in diverse landen in het Midden-Oosten de straat opgingen om meer vrijheid en democratie af te dwingen is het de hoogste tijd om ook voor hen dit universele mensenrecht weer op de agenda te zetten.

ingediend door de werkgroep Midden-Oosten

*contactpersoon in deze: Jan Schaake,
06-39477862, schaakejan@gmail.com*

Preadvies PB: overnemen

Toelichting: Vrijheid van meningsuiting is voor GroenLinks een groot goed en de situatie in het Midden-Oosten – en overal elders waar vrijheid van meningsuiting onder druk staat – baart ons dan ook zorgen. Tijdens het wekelijkse vragenuurtje op 27 januari stelde Bram van Ojik deze situatie al aan de kaak bij minister Koenders. De fractie heeft de intentie dit te blijven doen.

6 STOP WAPENHANDEL MET HET MIDDEN-OOSTEN

Motie Stop Wapenhandel met het Midden-Oosten

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Amersfoort op zaterdag 7 februari 2015, Kennis genomen hebbend van het voornemen van de regering om eind deze maand met een zware handelsdelegatie onder leiding van minister Hennis (Defensie) Nederlandse wapensystemen te presenteren op de IDEX wapenbeurs in Abu Dhabi

Overwegende dat

- ➔ Deze beurs vooral bezocht zal worden door vertegenwoordigers van landen uit de regio
- ➔ Meer wapens de vrede in het Midden-Oosten niet dichterbij brengen
- ➔ Een zware delegatie van maar liefst drie ministeries (Defensie, Economische Zaken, Buitenlandse Zaken), de Raad voor Ondernemend Nederland, de brancheorganisaties NIDV en NAG, onder

leiding van een kabinetslid een totaal verkeerd signaal is van Nederland aan de door oorlogen en binnenlandse conflicten geteisterde bevolking van Syrië, Irak en andere landen in het Midden Oosten

- ➔ Wapenhandel in het Midden-Oosten in strijd is met de meermalen ook door deze regering geuite wens dat er een einde komt aan het bloedvergieten in deze regio
- ➔ De Nederlandse regering in 2011 beloofd heeft de wapenexport naar het Midden-Oosten aan banden te leggen in plaats van uit te breiden
- ➔ GroenLinks in het Europees verkiezingsprogramma dit jaar heeft uitgesproken dat export van wapens naar landen waar de mensenrechten op grove wijze worden geschonden, of waar een risico op gewelddadige conflicten en onderdrukking bestaat, helemaal moet stoppen.

Spreekt zijn afkeur uit over deze officiële handelsmissie,

Verzoekt de Tweede Kamerfractie van GroenLinks er bij de regering op gepaste wijze op aan te dringen de missie te annuleren en het wapenexportbeleid te herzien,

En gaat over tot de orde van de dag,

Motie ingediend door de Werkgroep Midden Oosten

Contactpersonen:

Karel van Broekhoven info@kvbroekhoven.speedlinq.nl

Lilian Peters lilian_peters@yahoo.com

Preadvies PB: Overnemen

Toelichting: GroenLinks pleit al jaren voor het terugdringen van wapenhandel in het algemeen en wapenhandel met landen waar de mensenrechten worden geschonden in het bijzonder. Het programma voor de Europese verkiezingen in 2014 roept hiertoe inderdaad op. De Tweede Kamerfractie heeft recentelijk de handelsmissie naar de IDEX-wapenbeurs aan de kaak gesteld in schriftelijke vragen aan de minister. Ook heeft GroenLinks opnieuw aan het kabinet gevraagd om de regels voor wapenexport te herzien. De fractie zal dit ook in de toekomst blijven doen.

7 MILITAIRE INTERVENTIE IN IRAK

Motie Wageningen 20 januari 2015

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen op 7 februari 2015

Constateerende

- ➔ de instemming van de fractie van GroenLinks in de Tweede Kamer met bombardementen door Nederlandse gevechtsvliegtuigen in Irak

Overwegende

- ➔ dat er feitelijk (inmiddels) geen sprake is van een interventie die “onderdeel is van een geïntegreerde aanpak die diplomatie, humanitaire hulp en wederopbouw omvat”
- ➔ dat er feitelijk geen “commitment om ook op de lange termijn bij te dragen aan een stabiele, veilige situatie voor de burgers ter plekke” blijkt
- ➔ dat onduidelijk is geworden in hoeverre “alle niet-militaire opties zijn overwogen en onvoldoende effectief zijn gebleken”
- ➔ dat deze zaken wezenlijk zijn in het “Afwegingskader militaire interventies”

Roept de fractie van GroenLinks

in de Tweede Kamer op

- ➔ haar standpunt ten aanzien van bombardementen door Nederlandse gevechtsvliegtuigen in Irak opnieuw te bezien gegeven de huidige situatie en de uitspraken van de partij met betrekking tot het al of niet steunen van militaire interventies

en gaat over tot de orde van de dag.

Indiener:

Groen Links Wageningen /Jaap Schouls

Contactpersoon Irma Beusink Bestuurssecretaris

Mobiel 06311889883

Preadvies PB: Afwijzen

Toelichting: De missie in Irak is gericht tegen de barbaarse praktijken van strijders van IS, die met geen andere middelen te stoppen zijn. De missie heeft ook een internationaal mandaat en toekijken bij dreigende genocide is geen optie. De fractie heeft daarom ingestemd met de inzet van Nederlandse militairen. Het Partijbestuur en de Tweede kamerfractie achten het intrekken van steun tijdens een missie

niet in lijn met de inhoudelijke afwegingen die gemaakt zijn en niet passend bij een betrouwbare politieke partij. Wel blijft de fractie aandringen op de inbedding van de missie in een bredere aanpak, zoals in de kabinetsbrief is toegezegd.

8 VEGETARISCH ETEN OP PARTIJBIJEENKOMSTEN

Motie 'Vegetarisch eten op partijbijeenkomsten'

Het GroenLinks-Congres, bijeen op 7 februari 2015 te Amersfoort,

constaterende dat

- ➔ GroenLinks een partij is met groene en linkse idealen,
- ➔ de productie van vlees en vis in hoge mate bijdraagt aan klimaatverandering en uitputting van land, water en grondstoffen en zo de leefomgeving van mens en dier bedreigt,
- ➔ de vlees- en visindustrie veel dierenleed veroorzaken,
- ➔ we een groot probleem zouden hebben als iedereen op de wereld probeerde zo veel vlees en vis te consumeren als de gemiddelde Nederlander,
- ➔ er nog met hoge regelmaat vlees wordt geserveerd op GroenLinks-bijeenkomsten,
- ➔ uitgaven aan vlees en vis de productie ervan ondersteunen;

overwegende dat

- ➔ de consumptie van vlees dus effecten heeft die op gespannen voet staan met zowel onze groene als onze linkse idealen,
- ➔ GroenLinks op haar partijbijeenkomsten zo veel mogelijk zou moeten handelen in lijn met de vastgestelde uitgangspunten van de partij, zoals het verkleinen van onze ecologische voetafdruk (Uitgangspunt 1, p. 5), het kritisch bekijken van ons consumptiepatroon (Uitgangspunt 2, p. 6) en het respectvol omgaan met dieren (Uitgangspunt 3, p. 7),
- ➔ vegetarisch eten heel lekker, eenvoudig en gezond bereid kan worden,
- ➔ je geen vegetariër hoeft te zijn om vegetarisch eten te kunnen waarderen,
- ➔ het dus voor de hand ligt met elkaar een simpele stap in de goede richting te zetten;

besluit dat

- ➔ GroenLinks niet langer geld besteedt aan vlees of vis en dus alleen vegetarisch eten serveert bij GroenLinks-activiteiten

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting

Deze motie stelt voor dat GroenLinks vanwege haar uitgangspunten geen partijgeld meer uitgeeft aan vlees en vis, en dus alleen vegetarisch eten serveert bij partijbijeenkomsten. Hiermee doelen we op Congressen, borrels etc. op lokaal, landelijk en Europees niveau. Deze motie gaat over vlees en vis, en laat keuzes omtrent zuivel, kaas en eieren dus open. Verder zijn er enkele zeer specifieke gevallen, bijvoorbeeld bepaalde allergieën die geen vleesloze opties toelaten, waarin het voor de hand ligt de motie niet van toepassing te beschouwen. Deze motie heeft bovendien niet als doel mensen te verbieden vlees te eten of vegetarisme op te leggen, maar gaat alleen over de vraag waar GroenLinks haar partijgeld aan uitgeeft. Kijk voor meer info op vegamotie.wordpress.com

Deze motie wordt ingediend door:

Jeroni Vergeer, Rosely van de Vooren, Fem Korsten, Paulien Gankema, Jojanneke Vanderveen, DWARS, Sander Kloppenburg, Paul Smeulders, Ashley North, Hugo van Halder, John van Nijnatten, Jamili Wetzels, Marte Simons, Jenneke van Pijpen, Lyle Muns, Yvette Hofman, Martijn Schackmann, Steven de Vries, Jasmijn Verbeek, Menno Slaats, Arend van Vuren, Fiona Frank, Isabelle van Woerkom, Arne Pronk, Karlien Wouters, René Vonk, Jos Olsthoorn, Rosa Staarink, Willemijn Kadijk, Roos Kistemaker, Lisa Schipper, Olaf van Waart, Martine de Zoeten, Vera van Atteveld, Paul Denekamp, Bert Zwaving, Joost Hellegers, Marije Ploeg, Harriet van den Eerenbeemt, Patricia Seitzinger, Silvia Roukens, Bert-Jan van Manen, Erna Kotkamp, Tamar Zijlstra, Fleur de Vries, Paul van Dam, Frank Rijnders, Mariska Kortie, Max de Blank, Jasper Fastl, Petra de Vries, Suzanne Vrielink, Judith van de Sande, David Sluiman, Omied Chalebyani en Claudia Lipschitz

Preadvies PB: Afwijzen

Toelichting: Het PB deelt van harte het doel om vleesconsumptie fors te beperken. Lunch en borrel op het Congres zijn daarom al sinds 2014 geheel

vegetarisch evenals catering op het landelijk bureau voor commissies en werkgroepen. Dit beleid wordt voortgezet. De motie vinden wij echter te rigide: het laat geen enkele ruimte aan afdelingen voor eigen afweging. Ook blijft er geen ruimte voor individuele afweging bij (beperkt voorkomende) etentjes ter ere van een afscheid, als bedankje etc.

9 HERPRIORITERING VAN DIVERSITEIT/INCLUSIVITEIT ALS ÉÉN VAN DE SPEERPUNTEN VAN GROENLINKS

Motie herprioritering van diversiteit/inclusiviteit als één van de speerpunten van GroenLinks

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Utrecht op zaterdag 7 februari 2015,

Overwegende dat

- ➔ diversiteit/inclusiviteit in een open samenleving een hoofdthema is van GroenLinks volgens het beginselprogramma “GroenLinks, partij van de toekomst” (2008) en het verkiezingsprogramma “Groene kansen voor Nederland” (2012);
- ➔ het Congres zich heeft uitgesproken voor de thema’s emancipatie en diversiteit, en het bestrijden van discriminatie en uitsluiting als behorend tot de prioriteiten en kernwaarden van GroenLinks (Motie Emancipatie en Diversiteit Congres december 2013);
- ➔ de maatschappij juist nu vraagt om een goed diversiteitsverhaal voor een open samenleving;

Constaterende dat

- ➔ de focus van GroenLinks de afgelopen tijd vooral op werk, zorg en schone energie ligt;
- ➔ het thema diversiteit/inclusiviteit zowel in campagne uitingen als in inhoudelijke keuzes meer naar de achtergrond is verdwenen;

Spreekt uit

dat GroenLinks diversiteit/inclusiviteit zichtbaar moet herprioriteren als één van haar speerpunten,

Roept het Partijbestuur op om

- ➔ samen met de permanente campagnecommissie, de diversiteitswerkgroepen en andere betrokkenen binnen en buiten de partij het thema “GroenLinks staat voor een open en diverse samenleving” nader uit te werken

Roept de Kamerfracties op om

Inhoudelijk in het politiek handelen diversiteit/inclusiviteit meer zichtbaar te maken, En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting indieners:

Naar aanleiding van de bevindingen van de Commissie Van Dijk werd besloten dat GroenLinks een duidelijker profiel moet krijgen en naar buiten toe niet meer met teveel onderwerpen bezig moet zijn. Bij de Tweede Kamerverkiezingen zijn daarom drie campagnethema’s gekozen: Werk, Zorg en Schone Energie. Hoewel bij meerdere gelegenheden diversiteit, emancipatie en een open, inclusieve samenleving als prioriteiten en speerpunt van GroenLinks zijn vastgesteld en benoemd en GroenLinks zowel in Europees verband, als landelijk en lokaal zich in de politieke praktijk inzet tegen discriminatie en uitsluiting, worden ze niet meer als zodanig uitgedragen en herkend. Juist in het huidige politieke klimaat is het nodig, dat GroenLinks weer duidelijk ook “GroenLinks staat voor een open en diverse samenleving” als speerpunt en campagnethema benoemt en uitdraagt.

Deze motie is ingediend/ondertekend door:

Kleurrijk Platform, Femnet, Netwerk Chronisch Zieken en Gehandicapten, RozeLinks, Linker Wang, Judith Bokhove, Bastiaan Verberne, Marten Bos, Peter Krezschmar, Jeremy Bierbach

Contactinformatie indiener/contactpersoon:

Naam: Wanda Pelt

Mobiel: 0624651873

E-mail: wandazon@zonnet.nl

Preadvies PB: Overnemen

Toelichting: Diversiteit zit in het DNA van onze partij. Dat is zichtbaar in tal van werkgroepen, in de fractie en ook het Partijbestuur richt zich bewust op het bevorderen van diversiteit. Deze motie zien wij als steun in de rug voor dat werk. Het Partijbestuur zal, samen met de betrokken werkgroepen en in overleg met de recent ingestelde programmacommissie voor het volgende TK verkiezingsprogramma, de herprioritering van diversiteit verder concreet te maken. Diversiteit en inclusiviteit is door recente gebeurtenissen in het hart van het maatschappelijk debat terecht gekomen. De Tweede Kamerfractie realiseert zich dat terdege en

zal zich in de Kamer en daarbuiten blijven inzetten voor diversiteit en daar ook meer nadruk op leggen.

10 AFSCHAFFEN SEKSEREGISTRATIE

Motie afschaffen seksregistratie

Het GroenLinks-Congres, bijeen op 7 februari 2015 te Amersfoort,

constaterende dat:

- ➔ seksregistratie in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) uit de tijd van ongelijke rechten tussen vrouwen en mannen stamt, een tijd waar ongelijkheid wettelijk verankerd was (bijvoorbeeld in het belastingstelsel, het ontslagrecht en het familierecht),
- ➔ je sekse net als je levensovertuiging, je lichamelijke situatie, seksuele voorkeur of politieke gezindheid een privékwestie is; de overheid hier niks mee te maken heeft;

overwegende dat:

- ➔ sekse complexer is dan simpel M en V: ongeveer 0,4% van de mensen identificeert zichzelf als transgender (zij identificeren zich gedeeltelijk of volledig met de andere sekse dan waar zij mee geboren zijn), ongeveer 0,5% van de mensen is geboren met een intersekse conditie (zij zijn geboren met geslachtskenmerken die afwijken van wat als typisch mannelijk of vrouwelijk wordt gezien) en zo'n 5,1% van de mannen en 5,0% van de vrouwen hebben een sekse-identiteit die ambivalent is (zij voelen zich psychisch op z'n minst evenveel van de eigen sekse als van de andere),
- ➔ registratie van sekse grote problemen veroorzaakt voor transgender personen en personen met een intersekse conditie;

besluit dat:

- ➔ er naar te streven om op termijn de verplichte registratie van geslacht in de gemeentelijke basisadministratie volledig af te schaffen

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting

[Even terug in de tijd: Tijdens het Congres van 30 juni 2012 waar het verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamerverkiezingen werd

vastgesteld, is een amendement ingediend met vergelijkbare strekking. Het Partijbestuur gaf op dat moment het volgende advies: *'Niet overnemen. Het onderwerp geslachtsregistratie vergt een fundamentele discussie in de partij. We willen deze discussie in de partij verder brengen voordat we dit in een programma vastleggen.'* Inmiddels is deze discussie uitgebreid ter sprake gekomen onder andere in de bijeenkomst van de Partijraad op 15 juni 2013. De conclusie in de Partijraad was, ondanks de wat meer praktische vragen die de verschillende leden hadden, dat de grote meerderheid voor het afschaffen van seksregistratie in het GBA is. Daarom is op initiatief van FemNet dit voorstel opnieuw ingediend.]

In het verleden had seksregistratie een doel. Men vond het bijvoorbeeld lange tijd geoorloofd dat vrouwen werden ontslagen als ze trouwden of heel gewoon dat alleen mannen in dienst moesten. Maar de tijd is veranderd. Discriminatie mag niet meer, gelukkig. Het registreren van sekse in de GBA heeft daarom eigenlijk geen nut, en hoeft (net als religie) niet meer geregistreerd te worden. Wij vinden dat je sekse een privé-zaak is, en dat je je sekse zelf mag bepalen en veranderen wanneer je wilt. Daarnaast ondervinden personen met een intersekse conditie en transgender personen problemen door deze registratie. Het veranderen van je sekse is op dit moment een lastig proces, waar deze groep burgers tegen de nodige problemen aan loopt. Wanneer zij zich moeten legitimeren (en dat is op vele plekken het geval) ontstaan er vaak lastige vragen, onbegrip en ook vaak discriminatie.

Daarom zou GroenLinks zich in moeten zetten voor de afschaffing van deze registratie. Heb je vragen over de gevolgen van deze maatregel voor bijvoorbeeld onderzoek waar onderscheid wordt gemaakt tussen man en vrouw, borstkankerpreventie of hoe het buitenland op deze wijziging in het paspoort kan reageren? Kijk dan in de bijlage 'verplicht veld' te vinden op femnet.groenlinks.nl

Deze motie wordt ingediend door:

FemNet, DWARS, RozeLinks, Kleurrijk Platform, Netwerk Chronisch Zieken en Gehandicapt en de leden Jeroni Vergeer, Sophie Schers, Greetje Bijl, Machteld Wiersma, Petra Ybeles, Jorrit

Nuyens, Rocco Piers, Kris van der Veen, Tiko Ten Brink, Fem Kosten, Micha Mos, Paulus de Wilt, Bas Groen, Jojanneke Vanderveen, Sander Kloppenburg (Glitterende Eenhoorn), Frederique Retsema, John van Nijnatten en Elviera Weelink

Preadvies PB: Overnemen

Toelichting: Nut en noodzaak van de sekseregistratie zijn inderdaad twijfelachtig. Dat was ook de uitkomst van de partijraadsdiscussie van 2013. De motie is zo gesteld dat er voldoende ruimte is voor de fractie om voorstellen te doen voor (tussen)stappen. Daarmee achten bestuur en fractie de motie ook goed uitvoerbaar.

11 QUOTA VOOR DE ARBEIDSMARKT

Motie quota voor de arbeidsmarkt

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Utrecht op zaterdag 7 februari 2015,

Constateerende dat:

- ➡ discriminatie op de arbeidsmarkt al jarenlang werkzoekenden met een niet-Westerse achtergrond onevenredig treft en achterstelt bij het vinden van passend werk en daarbij in het verkrijgen van een redelijk perspectief op participatie in deze samenleving;
- ➡ het beleid ten aanzien van arbeidsdeelname en bestrijding van discriminatie op de arbeidsmarkt tot nu toe niet heeft geleid tot een daadwerkelijke verbetering van de kansen van deze werkzoekenden;
- ➡ werkgevers de afgelopen jaren programma's voor diversiteitsbeleid in hun organisatie steeds meer hebben afgebouwd of stopgezet.

Overwegende dat:

- ➡ participatie door werk en arbeid een basisvoorwaarde is voor een inclusieve samenleving;
- ➡ vrijblijvendheid bij de bevordering van kansen op de arbeidsmarkt heeft bewezen niet tot verbetering van de situatie te leiden;
- ➡ GroenLinks als partij een traditie heeft hoog te houden op het terrein van bestrijding van achterstanden en bevorderen van een inclusieve samenleving.

Roept op

- ➡ dat het Partijbestuur, de fractie van de Tweede Kamer en de permanente campagne commissie concrete voorstellen ontwikkelen om werkgevers, met de overheid voorop, een verplichting op te leggen tot het instellen van quota, passend bij de situatie op de arbeidsmarkt, voor werkzoekenden met een niet-Westerse achtergrond;
- ➡ om realisatie van deze quota te bevorderen door het instellen van flankerend beleid, zoals het bieden van expertise en stimuleringsmaatregelen.
- ➡ als GroenLinks een voorbeeld te stellen door quota in te stellen voor kleurrijke GroenLinksers op zichtbare plaatsen binnen GroenLinks

En gaat over tot de orde van de dag

Deze motie is ingediend/ondertekend door: Kleurrijk Platform

Contactinformatie indiener/contactpersoon:

Naam: Ditter Blom

Mobiel: 0614515369

E-mail: dblom@planet.nl

Toelichting:

Ondanks goede voornemens blijft de arbeidsdeelname van werkzoekenden, en met name jongeren, met een niet-Westerse migratie achtergrond, een groot probleem. Dat begint al bij het vinden van een stageplaats. Over de positie op de arbeidsmarkt constateert het Sociaal Cultureel Planbureau: *“De achterstand van niet-westerse allochtonen op autochtonen met hetzelfde opleidingsniveau was en bleef de afgelopen jaren groot”* (Verschil in Nederland, pag. 80, SCP november 2014). Dat heeft voor een deel te maken met het automatisme om te kiezen voor “ons soort mensen”, maar ook met regelrechte discriminatie. Regelmatig horen we verhalen van kleurrijke sollicitanten die onder hun eigen naam niet eens een reactie krijgen of direct worden afgewezen en onder een Nederlands klinkende naam wél worden uitgenodigd. Allerlei maatregelen zijn al de revue gepasseerd, maar tot nu toe met bitter weinig resultaat. Het wordt tijd voor steviger maatregelen, zoals het afspreken van (verplichte) quota. En natuurlijk geven we dan als GroenLinks het goede voorbeeld, want ook daar mag het op zichtbare plaatsen nog wel wat kleurrijker, zodat ook multiculturele kiezers en leden zich in onze partij gezien en (h)erkend voelen.

Preadvis PB: Afwijzen

Toelichting: Het bestuur deelt de grote zorg van de indieners. Maar wij zien geen oplossing in verplichte quota. Het vaststellen en controleren van de naleving van etnisch-geörienteerde quota vergt ook vormen van etnische registratie. Die kant willen we zeker niet op. Het Partijbestuur wil meer aandacht geven aan het bevorderen van diversiteit in de partij (zie werkplan PB en advies bij motie 9) maar ziet ook hier geen uitvoerbare quota-regeling voor zich.

12 GELIJKWAARDIGE PARTICIPATIE

Congresmotie GroenLinks, Gelijkwaardige participatie

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Amersfoort op zaterdag 7 februari 2015

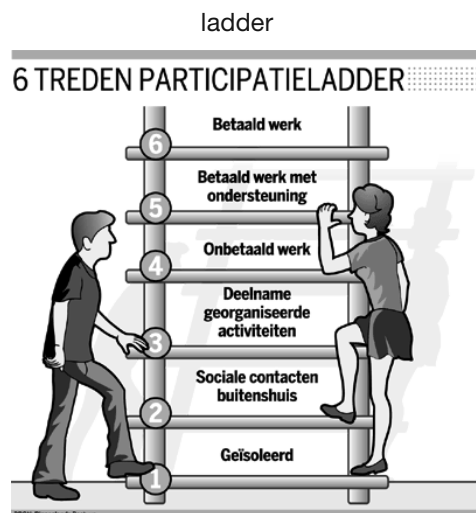
Constateerende dat

- ➔ Informele arbeid (vrijwilligerswerk en mantelzorg) in de beoogde participatiesamenleving een cruciale rol speelt,
- ➔ Het kabinet bezuiniging gestuurd wil dat een deel van de professionele zorg wordt overgenomen door vrijwilligers en mantelzorgers,
- ➔ De overheid daarmee nog meer zorgkosten en zorgarbeid afschuift op de onbetaalde economie,
- ➔ Dit tegenstrijdig is omdat de overheid aan de ene kant wil dat iedereen die kan werken betaald werk doet (terwijl betaald werk niet voor iedereen die wil werken aanwezig is) en aan de andere kant verlangt dat mensen meer voor elkaar zorgen (betaald werk vervangt door onbetaald werk),
- ➔ Mensen ruimte (in tijd en geld) nodig hebben om te kunnen zorgen,

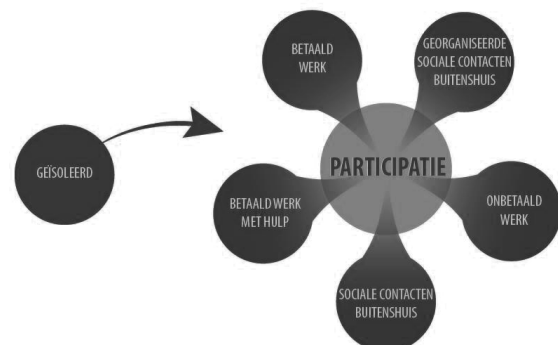
Overwegende dat

- ➔ Door het huidige beleid de informele zorg, vrijwilligerswerk en mantelzorg, steeds zwaarder belast wordt,
- ➔ Deze arbeid onzichtbaar blijft, en niet meetelt in ons economische systeem,
- ➔ In een samenleving de balans tussen betaalde en onbetaalde arbeid erg belangrijk is, "Dankzij dat sommigen werken kunnen anderen zorgen, dankzij dat anderen zorgen kunnen sommigen werken",
- ➔ De balans nu doorslaat, de informele zorg wordt onevenredig belast,

- ➔ Betaald werk en zorgtaken (in de brede zin van het woord) eerlijk verdeeld moeten worden,
- ➔ Betaalde arbeid nog steeds een dominante rol speelt in het denkkader over arbeid en participatie,
- ➔ Participatie meer is dan betaald werk. Nederland kent 5,5 miljoen vrijwilligers die samen goed zijn voor 560.000 voltijd banen. De economische waarde daarvan ligt afhankelijk van het uurloon, tussen de 5 en 20 miljard euro. Zonder de 3,5 miljoen mantelzorgers zouden de kosten van de zorg met 4 tot 7 miljard euro stijgen,
- ➔ Onbetaalde arbeid erkend, gewaardeerd en beter herverdeeld moet worden. Nu komen zorgtaken voor een onevenredig groot deel neer op vrouwen,
- ➔ Mensen die veel zorgen ten minste pensioen op zouden moeten kunnen bouwen door middel van bijvoorbeeld zorgcredits,
- ➔ Voor een eerlijke waardering en verdeling van werk en zorgtaken de huidige participatieladder vervangen zou moeten worden door een participatiediagram,

diagram

- ➔ Participatie tot inclusie moet leiden,

Spreekt uit

Dat de participatiesamenleving schreeuwt om het zichtbaar maken en een betere positie en waardering van mantelzorg en vrijwilligerswerk,

Vraagt de Tweede Kamerfractie om

- ➔ Het belang, de (economische) waarde en de omvang van informele arbeid in Nederland te agenderen in de Tweede Kamer,
- ➔ Een concreet voorstel te doen in de Tweede Kamer dat het mogelijk maakt mantelzorg en vrijwilligerswerk een meer gelijkwaardige status te geven, en beter te waarderen.

En gaat over tot de *vernieuwende* orde van de dag.

Deze motie is ingediend door:

Afdeling PAL GroenLinks Leeuwarden
en de leden

Jan Atze Nicolai, PAL GroenLinks Leeuwarden
Brigitta Meinema-Scheepsma, GroenLinks Tytsjerksteradiel
Petra Vlutters, PAL GroenLinks Leeuwarden
Annet Bakker, PAL GroenLinks Leeuwarden

en wordt ondersteund door
bestuur GroenLinks Fryslân

en de leden
Thera van Osch, GroenLinks Nieuwegein
Iris Bruna, GroenLinks Groningen
Ella van Duinen, GroenLinks Tytsjerksteradiel
Eliza Janse, GroenLinks Tytsjerksteradiel
Michiel Klont, GroenLinks Tytsjerksteradiel
Roeland Sprey, GroenLinks Tytsjerksteradiel
Eize Medema, GroenLinks
Tytsjerksteradiel/Achtkarspelen
Evert Stellingwerf, PAL GroenLinks Leeuwarden
Maritha van Osch, GroenLinks Deurne
Wilbert van Deursen, GroenLinks Deurne
Isabelle Diks, PAL GroenLinks Leeuwarden

Contactinformatie contactpersonen:

Naam: Brigitta Meinema/Jan Atze Nicolai
Mobiel: 06-11085017/ 06-23266392
E-mail: brigitta.meinema@chello.nl
j.a.nicolai@gmail.com

Preadvies PB: Overnemen

Toelichting: De oproep in de motie sluit geheel aan bij de politieke doelen van GroenLinks en is nu, onder invloed van bezuinigingen, hoge werkloosheid en de zorg-decentralisaties, zeer actueel. De fractie zal, samen met betrokken en actieve GroenLinkers werken aan de gevraagde concrete voorstellen.

13 BASISINKOMEN

Congresmotie GroenLinks

Experimenteerruimte vormen van basisinkomen

Het Congres van GroenLinks, in vergadering bijeen in Amersfoort op zaterdag 7 februari 2015

Concluderende dat

- ➔ De huidige situatie rondom werk en inkomen vastloopt, omdat er voor steeds meer mensen geen betaald werk is, de groep werkenden zonder rechten groter wordt, en omdat werkenden tijd tekort komen om te zorgen,
- ➔ De sociale zekerheid onvoldoende functioneert, het hebben van betaald werk te bepalend is voor je maatschappelijke positie, en grote groepen kunnen daar niet in mee kunnen,
- ➔ Werkgelegenheidsplannen onvoldoende tot nieuwe banen leiden,
- ➔ Er wezenlijke aanpassingen in ons sociale stelsel nodig zijn en we fundamentele keuzes moeten gaan maken over werk in inkomen, en hoe wij in Nederland voor elkaar en voor onszelf willen zorgen,
- ➔ De inkomensongelijkheid toeneemt,
- ➔ Het sociale zekerheidsstelsel steeds meer als beklemmend en demotiverend wordt ervaren, en door de groter wordende controlemechanismen onbetaalbaar wordt,
- ➔ GroenLinks streeft naar een meer ontspannen samenleving waar (betaald)werk beter verdeeld is, en iedereen ruimte krijgt voor zorgtaken, zelfontplooiing en ondernemerschap,

Overwegende dat

- ➔ De politiek moet erkennen dat het werk (vrijwillig en betaald) in Nederland ongelijk verdeeld is,
- ➔ GroenLinks het systeem van betaald werk en de daaraan gekoppelde waardering en status ter discussie moet stellen, en op *De Helling* kan zetten,

- ➔ Iedereen recht heeft op een volwaardig bestaan in de samenleving,
- ➔ Er ruimte voor ‘vrijdenken’ en experiment moet zijn met vormen van basisinkomen,
- ➔ Daarbij ook alternatieven onderzocht kunnen worden om het idee van een basisinkomen te vervolmaken,
- ➔ Toenemende inkomensongelijkheid in ieder economisch systeem leidt tot een minder algemeen welbevinden en dit door middel van een basisinkomen doorbroken kan worden,
- ➔ GroenLinks een solidaire samenleving toejuicht en daarin ondersteunend en faciliterend wil zijn,

Roept het bestuur op:

- ➔ De discussie over een basisinkomen in de partij verder vorm te geven, en aan te jagen,
- ➔ Afdelingen te stimuleren en te faciliteren om met lokale initiatieven en experimenten te komen omtrent basisinkomen,

En roept de Tweede Kamerfractie op:

- ➔ Om onderzoek te doen naar alternatieven die ons sociale zekerheidsstelsel hervormen,
- ➔ Initiatief te nemen in het maatschappelijk en politieke debat over het sociale zekerheidsstelsel,
- ➔ Het debat over alternatieven voor ons sociale stelsel te voeren in de Tweede Kamer, en hier voorstellen over te doen,
- ➔ Te komen tot initiatief wetgeving op basis van bovenstaand onderzoek, waaronder het creëren van meer ruimte voor gemeenten voor degelijke experimenten met vormen van basisinkomen,

En gaat over tot de *vernieuwende* orde van de dag.

Deze motie is ingediend door:

Jan Atze Nicolai, PAL GroenLinks Leeuwarden
 Brigitta Meinema-Scheepsma, GrienLinks Tytsjerksteradiel
 Petra Vlutters, PAL GroenLinks Leeuwarden
 Annet Bakker, PAL GroenLinks Leeuwarden

en wordt ondersteund door

bestuur GrienLinks Fryslân

en de leden

Thera van Osch, GroenLinks Nieuwegein
 Iris Bruna, GroenLinks Groningen
 Ella van Duinen, GrienLinks Tytsjerksteradiel

Eliza Janse, GrienLinks Tytsjerksteradiel
 Michiel Klont, GrienLinks Tytsjerksteradiel
 Roeland Sprey, GrienLinks Tytsjerksteradiel
 Eize Medema
 GrienLinks Tytsjerksteradiel/Achtkarspelen
 Evert Stellingwerf, PAL GroenLinks Leeuwarden
 Maritha van Osch, GroenLinks Deurne
 Wilbert van Deursen, GroenLinks Deurne
 Isabelle Diks, PAL GroenLinks Leeuwarden

Contactinformatie indiener/contactpersoon:

Naam: Brigitta Meinema/Jan Atze Nicolai

Mobiel: 06-11085017/ 06-23266392

E-mail: brigitta.meinema@chello.nl

j.a.nicolai@gmail.com

Preadvies PB: Overnemen

Toelichting: Het Partijbestuur heeft, op basis van inbreng van de leden, onlangs besloten het onderwerp “werken in de 21e eeuw” te kiezen voor onze eerstvolgende partijbrede discussie. Daarin ligt ook de discussie over vormen van basisinkomen en andere alternatieven voor ons sociale zekerheidsstelsel besloten. Wij kiezen er bewust voor om deze discussie in een breder kader te plaatsen. De Tweede Kamerfractie heeft intussen initiatief genomen ten behoeve van experimenteerruimte in de wet. Zo heeft Bram van Ojik eind 2014 een motie ingediend voor meer experimenteerruimte in de bijstand voor gemeenten. Op dit moment wordt met enkele lokale fracties gewerkt aan een nieuwe visie op de bijstand.

7. VERKIEZING KANDIDATEN EERSTE KAMER

BESCHIKBAARHEID KANDIDATEN

In aanvulling op de Congreskrant, wordt hier vermeld voor welke plaatsen de kandidaten zich verkiesbaar stellen.

Ruard Ganzevoort	vanaf plaats 1
Tineke Strik	vanaf plaats 1
Frits Lintmeijer	vanaf plaats 3
Marijke Vos	vanaf plaats 3
Harmen Binnema	vanaf plaats 5
Margreet de Boer	vanaf plaats 4
Marcel Vissers	vanaf plaats 3
Saskia Bolten	vanaf plaats 4
Barbara Wegelin	vanaf plaats 7
Axel Boomgaars	vanaf plaats 7
Herma Hofmeijer	vanaf plaats 7
Willem Verf	vanaf plaats 2
Jan Dirx	vanaf plaats 13

Kandidaten hebben de vrijheid hun beschikbaarheid nog tijdens het Congres te wijzigen

STEMPROCEDURE

Na de verantwoording van de kandidatencommissie krijgen de lijsttrekkerskandidaten gelegenheid voor een speech en worden ze geïnterviewd. Vervolgens wordt er gestemd over de lijsttrekker. Daarna worden de kandidaten voor de plaatsen 2 t/m 5 geïnterviewd en wordt er per plaats gestemd over de plaatsen 2 t/m 5. Daarna worden de aanvullende kandidaten voor de plaatsen 6 t/m 9 geïnterviewd en wordt er per plaats gestemd over de plaatsen 6 t/m 9. Dit wordt gevolgd door een blokstemming voor de plaatsen 10 t/m 13. Tenslotte wordt gestemd over een voorstel voor de lijstduwers. De voorzitter zal dit toelichten.

VOORSTEL LIJSTDUWERS

Het Partijbestuur verzoekt het Congres om een mandaat om de kandidatenlijst, in goed overleg met de kandidatencommissie Eerste Kamer, aan te vullen tot maximaal 20 aansprekende personen.

GROENLINKS

